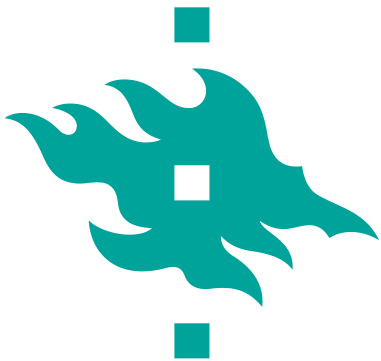

SOTE-uudistus – koulutus ja tutkimus

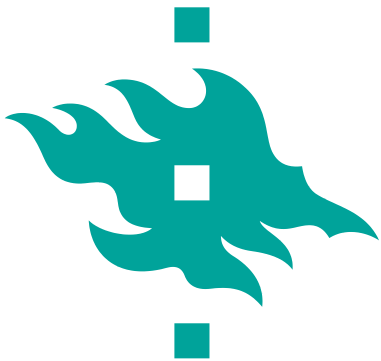
**Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Eduskunta
22.6.2017**

**Kari Reijula, professori
Helsingin yliopisto**

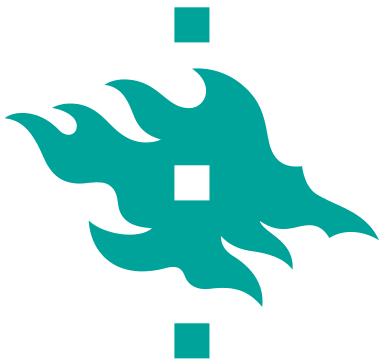
SOTE-uudistus: koulutus ja tutkimus

- SOTE-uudistus on välttämätön ja ajankohtainen
- Maakuntalaki: rajatumpi ja tehokkaammin + yhdenmukaisemmin toimiva toiminta-alusta (18 maakuntaa vs. sadat kunnat)
- SOTE-järjestämislaki yhdistää Suomessa ensimmäisenä maana maailmassa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnat. Reformi on merkittävä ja kannatettava.
- Nyt esitettävässä muodossa kumpikaan laki ei tule olemaan lopullinen ja siihen on jatkossa hyvä tehdä korjauksia käytännöstä saatujen kokemusten perusteella
- Jatkossa lakeja tuleeekin jatkuvasti kehittää asiakaslähtöisesti ja mukana olevia toimijoita aktiivisesti osallistamalla

SOTE-uudistus: koulutus ja tutkimus

- Lakiesitysten vaikuttavuus tulee näkymään vasta viiveellä. Lait on kirjoitettu kokeiluhenkisesti: maakuntien tulee innovoiden hakea parhaimmat toimintatavat hyvinvointihyötyjen saavuttamiseksi
- Em. edellyttää, että päätöksentekijät (eduskunta, valtioneuvosto ja keskusjohto) saavat jatkuvasti laadukasta tutkimusseurantaa valittujen toimintatapojen hyvistä saavutuksista ja epäonnistumisista
- Miten tämä aiotaan toteuttaa ei mielestämme avaudu riittävän selvästi valmistelutekstistä

SO ja TE => Toiminta ja osaaminen

- Uudet toimintamallit (kehittäminen ja käyttöönotto)
- Moniammatillisen osaamisen varmistaminen
- Sosiaali- ja terveystieteiden toiminnan tuloksellisuus, vaikutukset => miten arvioidaan?

⇒ Edellyttävät tutkimus- ja kehittämistyötä sekä osaamisen vahvistamista

⇒ Yliopistot oltava mukana näissä molemmissa

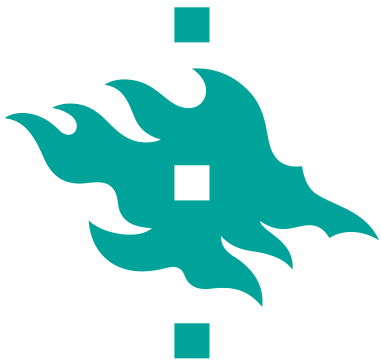
SOTE-uudistus: koulutus ja tutkimus

- Yliopistojen (lääketiede, hammaslääketiede, psykologia, sosiologia, yhteiskuntatieteet) ja
 - Ammattikorkeakoulujen (sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja-, fysioterapeutti-, sosiaalihuollon asiantuntijat, jne.)
- ⇒ **yhteistyö** maakuntien kanssa monialaisen osaamisen koulutuksen varmistamiseksi
- ⇒ SOTE-järjestämislaissa tulee kirjata perusteet, toimintaohjeistus ja resurssit tälle

Kenellä SOTE-ammattilaisten koulutusvastuu?

- Maakuntien tehtävä ei ole opetuksen tai koulutuksen järjestäminen ja tämä tulee todeta lainsäädännön yhteydessä selvästi
- Koulutuksen toteuttamisvastuu on opetuksen- ja koulutuksen järjestäjillä, ylläpitäjillä sekä korkeakouluilla
- Koulutusta tulee suunnitella ja arvioida valtakunnallisesti, ei vain alueellisista tarpeista lähtien kuten lakiesityksessä nyt tehdään
- Mikäli koulutusta tarkastellaan vain alueellisesti, opiskelijamääriltään pienet tai opetuksen osalta kalliit alat jäävät ilman koulutusta

Yliopistojen toiminta ei rajoitu kampuksille

- Yliopistojen ja yliopistollisten sairaaloiden tehtävänä on vastata lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta (ml. Erikoislääkäri- ja erik HL-koulutus)
- Niihin kuuluu kiinteä yhteistyö maakunnan alueella toimiviin koulutusyksiköihin (alueen sairaalat, koulutusterveysasemat ja koulutustyöterveysasemat)

=> Koulutusyksiköiden toimintaan maakunnissa tulee varata riittävät resurssit koulutuksen laadukkaalle toteuttamiselle jatkossa

=> Koulutus tulee mainita yhtenä keskeisenä rahoituskohteena tekstissä

Yliopistojen edustus mukaan maakunnissa

- Maakuntien keskeisiin päätöksentekokoelimiin on lisättävä yliopistojen ja yliopistosairaaloiden edustus
- palvelulaitosten suhde yliopistosairaaloihin tulee kirjata lakiin tarkemmin
- Tulee selkiyttää yliopistosairaaloiden valtakunnalliset velvoitteet, koulutuksen ja tutkimuksen korkean tason ylläpitäminen (erityisesti SOTE-reformiinkin liittyen), suhde yliopistoon ja lääketieteellisen tiedekunnan yksiköihin ja professoreihin, joista osa toimii yliopistosairaalan tehtävissä
- palvelukeskuksissa on oltava edustus yliopisto-sairaaloista ja yliopistoista

Maakuntalakiin seuraavat lisäykset

- Yliopistojen, yliopistosairaaloiden ja maakuntien välinen yhteistyö tulee varmistaa SOTE-uudistuksen edellyttämän uudentyyppisen moniammatillisen osaamisen takaamiseksi ja uusien toimintatapojen luomiseksi
- Maakuntien on osallistuttava lääketieteen ja hammaslääketieteen perusopetuksen ja erikoislääkärikoulutuksen toteuttamiseen kiinteässä yhteistyössä yliopistojen ja yliopistosairaaloiden kanssa
- Maakuntien on varmistettava laadukas seuranta hyvinvointietujen toteutumiselle. Tämä on järkevää toteuttaa kiinteässä yhteistyössä yliopiston ja yliopistosairaalan kanssa.

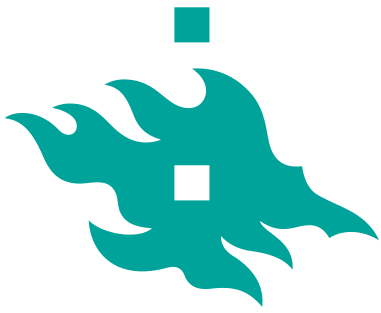
Valtionohjaus alussa välttämätön

- Maan eri osien tasapuolinen kohtelu, yhteisistä pelinsäännöistä sopiminen, koko maata koskevien korjausliikkeiden sekä kyllin laajan ja laadukkaan seurannan toteuttaminen
- Valtionohjauksessa on tärkeää toteuttaa myös laadukasta vertailevaa tutkimusta eri alueilla toteutetuista hankkeista
- Valtionohjaukseen on varattava kyllin vahva resurssi tutkivalle työotteelle
- Yhteistyö yliopistojen kanssa on välttämätöntä, mikäli aiotaan saada luotettava ja kattava kuva maakunnissa valittujen toimintatapojen arviointiin
- Maakuntien on varattava riittävä resurssi toteuttaa yhteistyössä yliopistojen kanssa koulutusta sekä tutkimus- ja kehittämistyötä

SOTE-järjestämislaki 40 ja 41 § Valtion korvauksista tutkimustoimintaan

- Tutkimus- ja kehittämistoiminta yhteistyössä yliopistojen kanssa ja niille varataan riittävät resurssit
- Rahoituksen suunnittelussa ja sen ohjauksesta päätettäessä on välttämätöntä pitää yliopistot ja yliopistosairaalat tiiviisti päätöksenteossa mukana
- Valtiolla on jatkossakin velvollisuus turvata riittävä valtakunnallinen yliopistojen tutkimuksen ja koulutuksen rahoitus eikä tämä uudistus saa heikentää sitä

Yliopistot mukaan kehittämiseen ja vaikutusten arviointiin

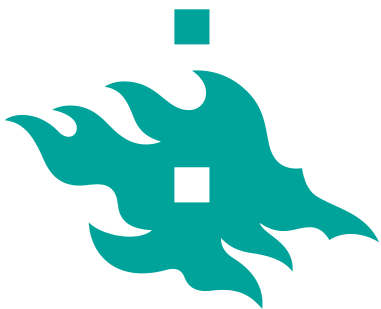
- Maakuntien alueella toimivien palvelutuottajien toiminnan tuloksellisuuden evaluointia ja toiminnan vaikutusten arviointia varten tulee laatia erillinen suunnitelma ja käyttää apuna evaluoinnissa yliopistojen asiantuntemusta
- Helsingin yliopisto käynnistää SOTE-maisteri-koulutuksen
- Sosiaalialan ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä tulee jatkossa entisestään kehittää ja vahvistaa
- Uusien toimintatapojen, -mallien ja työkalujen kehittäminen edellyttää yhteistyötä ja testaamista oikeissa toimintaympäristöissä
- Helsingin yliopisto tarjoutuu toimimaan valtakunnallisesti koordinoivana yliopistona maakuntien toteuttamien hankkeiden tulosten evaluoinnissa, osaamisen kehittämisessä ja toimintamallien luomisessa yhteistyössä maakuntien kanssa

- Maakuntien ja kuntien välisen yhteistyön tarve terveyden edistämisen, sairauksien ehkäisyn ja sairauksien tutkimuksen ja hoidon aihealueella tulee erikseen kirjata SOTE-järjestämislakiin
- Maakuntien velvoite kehittää preventiota osana sairauksien tutkimista ja hoitoa on lisättävä järjestämislakiin

- Lakiehdotuksen 7 § :ssä todetaan, että kunnan on seurattava asukkaidensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin
- Kunnan alueen eri osien seuranta ei ole tällä hetkellä ja olemassa olevilla indikaattoreilla mahdollista pienissä kunnissa. Lain henki on tärkeä ja kannatettava, mutta tältä osin mahdoton toteuttaa kuntatasolla

Henkilöstön siirtyminen ja asema: Miten työterveys ja työkyky?

Siirto koskee
n. **220 000**
työntekijää

Henkilöstö siirtyy maakunnan
tai sen omistaman yhtiön
palvelukseen liikkeenluovu-
tuksen periaattein vuoden 2020
loppuun saakka

Henkilöstöä koskevat oikeudet
ja velvollisuudet säilyvät

KT Kuntatyönantajat toimii
jatkossa myös maakuntien
työnantajaedustajana

Maakuntien palvelukseen
siirtyvät tulevat kunnallisen
eläkejärjestelmän piiriin